

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

19. An, non obstante Concilio Tridentino, possint Episcopi concedere
licentiam, ut quis Oratorium privatum habeat? Et quid hodie dicendum
est? Ex p. 9. tr.1. r. 42.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Ergo Episcopus dare potest hanc facultatem extra Tuam Diocesim. Ita Syluester, *Missa*, 1. q. 5. disto 3. Probat etiam ex cap. *Missarum de consecrat. dist. 1.* ubi conceditur celebrari, ubi Episcopus permiserit. Sed non est recedendum à sententia negatiua. Et ratio est, quia in cap. *Quoniam de privilegiis*, lib. 6. Bonifacis VIII. concedit Episcopis priuilegium, ut Altare possint habere, viaticum in eo celebrare, ac facere celebrari vbi-
cunque. Sed si hanc facultatem possent ipsi sacerdotibus sibi subditis concedere extra Diocesim, illam haberent de iure communi. Ergo frustra concederetur ipsis Episcopis prædictum priuilegium. Nec obstant adducta in contrarium; nam respondeo, potuisse Episcopos olim de iure communi concedere Sacerdotibus sibi subditis facultatem vbiq̃ celebrandi extra necessitatem; sed solum intra, non verò extra propriam Diocesim; iuxta cap. *Missarum, de consecrat. dist. 1.* nunc verò post Concilium Tridentinum, solum in casu necessitatis, semper tamen talis licentia est concedenda intra Diocesim; nam extra non extenditur eius iurisdicctio. Nec valet consequentia: Possunt Sacerdotes in necessitate vbiq̃ celebrare sine licentia Episcopi; ergo idem etiam possunt sine necessitate cum licentia Episcopi; nam primum, est priuilegium Summi Pontificis, in cap. *Concedimus de cons. dist. 1.* quod non potest concedere Episcopus sine necessitate, nec extra propriam Diocesim. Vide Suar. in 3. part. t. 3. disp. 81. sect. 3. Valquez disp. 133. c. 1. n. 2. Fagundez præcept. 1. lib. 3. c. 13. num. 7. & alios.

RESOL. XIX.

An non obstante Concilio Tridentino possint Episcopi concedere licentiam, ut quis Oratorium priuatum habeat?

Et quid hodie dicendum est? Ex part. 9. tractat. 1. Refol. 42.

§. 1. Negatiuam sententiam docuit Nauar. lib. 1. tit. de cons. cons. 1. quest. 37. n. 76. & cons. 16. de privilegiis. Azorius par. 1. lib. 10. cap. 16. quest. 3. Bonacina de Sacramentis, disp. 4. quest. ult. punct. 9. n. 10. & alij.

2. Sed altera sententia affirmat: nam Concilium Tridentinum sess. 22. post c. 9. in Decretis, sic ascribit: Præcipit sancta Synodus Episcopis, ne patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata Oratoria ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, sanctum hoc Sacrificium à secularibus aut Regularibus quibuscumque peragi, non obstantibus priuilegiis, aut exemptionibus quibuscumq̃. Ex verbis huius Decreti duo colliguntur. Primum, restrictam esse potestatem Episcoporum, ne possint concedere facultatem celebrandi in quocumque honesto loco extra Ecclesiam, sicut prius poterant. Secundò, in Oratorio domus priuata ad diuinum cultum tantum deputato, quòd non sit in profano vsu conuertendū, licere Episcopo dare facultatem celebrandi, dummodò prius designetur, & visitationi eiusdem subiaccat; atque sic declarauit Sacra Congregatio in hunc textum: & idem docent Gutierrez lib. 1. canonicarum q. cap. 30. n. 28. Zerola in praxi Episcopali, p. 1. vers. *Missa concl. 1.* Stephanus Quaranta verb. *Missa Sotus in 4. dist. in 1. q. 2. art. 2.* Suarez de Sac. disp. 21. sect. 3. vers. *Secundò, obseruandum.* Agidius Coninch de Sac. q. 83. art. 2. dub. 1. n. 25. Stephanus Fagundez de quinque Ecclesia præcept. par. 1. lib. 1. c. 13. n. 9. 10. & 11. Layman, Theol. mor. lib. 1. tract. 5. cap. 5. n. 4. Ioan. de la Cruz de statu Religionis, lib. 2. cap. 5. dub. 7. Barbosa de offic. Epis. alleg. 23. n. 7. p. 2. & ita hanc sententiam præter Doctores citatos, tenet doctissimus, &

amicissimus Franciscus Zypæus in iure Pontificio, lib. 3. tit. de celebrat. *Missa*, n. 8. vbi sic ait: Decretum Synodus, ut locorum Ordinarij non patiantur priuatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum dedicata Oratoria ab eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, Sanctum Sacrificium à secularibus, aut Regularibus quibuscumque peragi, ac nisi qui inter sint, decenter composito corporis habitu declarauerint, se mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non solum corpore adesse. Hic locus Conc. Trident. voluit abusu tantum tollere, qui procul dubio olim nimis magnus fuit, & contra què pulchrè insurgit practica Diaz, cap. 39. quem iam olim persequutus est Iustinus in Auth. *Ut nullus fabricet Oratorij domos*, cap. 1. 2. 3. vbi sic addit eas domos, in quibus diuinum officium factum est absque Episcopi præuia licentia, & loci destinatione, cum Crucis designatione. Denique permittit in Oratorijs, ad diuinum tamen cultum tantum dedicatis, Missam fieri. Itaque si Ordinario videbitur, et si Oratoria sita sint in ædibus priuatis, ad diuinum tamen cultum tantum destinantur, ab eo dedicari, ac sacrarum poterunt, sacrumque ibi peragi. Controuersum tamen est, & refert Azorius inst. mor. lib. 10. c. 6. alijque diuersas Cong. Cardinal. interpretationes, an per hunc locum adempta sit Ordinariis facultas concedendi, ut Missæ celebrarentur in Oratorijs priuatis, non consecratis, et si decenter constructis, ordinatisq̃; Certè salua Sedi Apostolicæ celsura locus hic tantum est ad abusus extirpandos eorum, qui id sua autoritate præsumunt, quos ne patiantur, monetur Episcopi; sed ea verba, non patiantur, si adrigorem examinentur, non inferunt, ut permittere non possint, vel derogatione autoritatis Episcopis competentis, ne id queant, vbi iusta ex causa id permittendum censuerint; quæ patimur, aut pati volumus, ab alijs proficiantur; quæ permittimus, à nobis. Accedit, quod Conciliaribus Constitutionibus in primitiua Ecclesia latis, obscuro verbo derogatum esse existimari non solet; ac sexta Synodus, & Tributensis, ut refert Azor. vbi supra, q. 3. in infantia Ecclesie hanc auctoritatem Episcopis concessit; nec facile Episcopi in Concilio existentes restringunt facultates suas, sed augent, ut in Conc. Trid. tam quoad superiores quam inferiores, quamplurima liquet. Sed si Episcopi potestate sua abuterentur, reuocari & soli Sedi Apostolicæ referuari hanc auctoritatem posse, nemo dubitat. Ita Zypæus, cui adde Præpositum in 3. part. q. 81. art. 3. dub. 1. num. 147. Tannerum tom. 4. disp. 5. quest. 10. dub. 2. num. 27. Lessium in 3. p. q. 83. art. 1. num. 78. Vigiers in 3. part. quest. 83. dub. 15. num. 67. Hieronymum Garcias in suam Theol. mor. tract. 3. diff. 8. punct. 2. num. 3. Valquez disp. 233. cap. 1. num. 3. Suarez disp. 81. sect. 3. Fagundez præc. 1. lib. 3. cap. 12. a num. 9. Palaum tom. 4. disp. vnica, punct. 8. n. 6. & alios.

3. Nota tamen, quòd hæc opinio procedit in terminis Conc. Trident. nam hodie hæc facultas Episcopis sublata est, & Sanctæ Sedi Apostolicæ referuata, ut constat ex literis Card. Lancelloti ad Episcopos, datis nomine Pauli V. 10. Martij, 1615. quarum plures grauissimi Authores meminere, ut Ricc. in praxi fori Ecclesiasticæ, dec. 538. Franciscus Scor. lib. 2. c. 13. de Sac. *Missa*, Molfesius in Summ. tr. 3. c. 17. n. 70. Fagund. d. c. 13. n. 1. Naldus verb. *Missa*, n. 30. Gauant. comm. in rub. *Missa*, p. 1. tit. 20. lit. M. Homob. de exam. Ecclesiasticis, q. 14. tr. 8. cap. 1. par. 2. vbi dicit, sic fuisse à Sacra Congregatione rescriptum Archiepiscopo Bononiensi, & vbiq̃ referuari mandasse. Et ita etiam, præter DD. citatos, obseruat Caspensis in curs. Theol. tom. 2. tract. 23. dub. 3. sec. 3. n. 66. Villalobos in Summ. tom. 1. tract. 8. diff. 13. n. 2. Filiucius tom. 1. tract. 5. c. 4. num. 116. Garcias, vbi supra, num. 14. & Trullench. in Bull. Cruciate, lib. 1. q. 3. dub. 5. num. 5. qui licet asserat post dictum Decretum Pauli

Pauli V. postea anno 1618. die 30. Iulij, idem Paulus de consilio Cardinalium concessit Episcopis, tanquam Sedis Apostolicæ Delegatis facultatem visitandi, deservandi, & approbandi Oratoria, & licentiam celebrandi in dictis Oratoriis, cum his limitationibus. Prima, ut huiusmodi licentia celebrandi in Oratorio primo, ut huiusmodi licentia nobilibus, senio, & infirmitate impeditis, durante tantum impedimento. Secunda, quod dicta licentia non suffragetur nisi minister omnino necessarius, ita ut alij præcepto Ecclesiæ minime satisfacere censeantur. Tertia, quod in singulis Oratoriis vna tantum dicatur Missa. Quarta, quod ab hac licentia excipiantur dies Paschæ, Natiuitatis, Resurrectionis, Pentecostes, & alia festa solemnia, nisi talis esset persona quæ ob iustum impedimentum nullomodo posset adire Ecclesiã. Quinta, quod in eadem domo duo Oratoria minime concedantur. Sexta, quod licentia solum duret per sex annos.

Tamen, his non obstantibus, postea Urbanus VIII. absolute abstulit ab Episcopis talem licentiam, & solum Papæ referuauit. Et idem Portel in responsi- bus tom. 1. p. 3. cap. 20. n. 1. sic ait: [Ad diu potest ad hoc, quod ego vidi meis oculis, anno 1626. in Aula cuiusdam domini, tunc Collectoris istius Regni, publicati edictum S. D. N. Papæ Urbani VIII. in quo prohibebatur Episcopis aliquis, vel similibus Prelatus licentiã dare posse alicui celebrandi, vel celebrare faciendi in Oratoriis priuatis, & scirent omnes talem licentiam concedere esse referuatum soli summo Pontifici, & Azor. v. 1. f. 1. lib. 10. c. 26. in fine, dicit eisdem Cardinales declarasse, non posse Episcopum dare licentiã celebrandi in Oratoriis particularibus, quod consonat nouo mandato Urbani VIII. proxime citato.] Ita Portel. De quo Decreto facit etiam mentionem Garcias n. 18. & in nota m. 15. sic asseruerat: [Finalmente aora nouissime en este Enero de 1644. me ha referido el Reuerendissimo P. Juan Velez, Predicator de su Magestad, y Obispo electo de Guadalaixara de las Indias, que le dixo el Señor Nuncio el Cardinal Pancirolo en Madrid, que tenia vn Breue de su Santidad, en que le prohibia dar licencia para dezir Missa en Oratorios priuados en casas de los seculares; y assi oy ya esta certada la puerta a esto de tal suerte, que solo el Papa puede.] Dicendum est igitur hodie non posse Episcopos, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegatos, dare facultatem, ut quis possit in domo sua priuatum Oratorium habere, & ibi audire Missam, cum talis facultas ad solum Pontificem pertineat, ut patet ex praxi.

R E S O L. XX.

An saltem Episcopi, non obstante Concilio Tridentino, ac Breuibus Pauli V. & Urbani VIII. possint hodie in aliquo casu particulari ex iusta causa dispensare, ut celebretur extra Ecclesiam cum Alicui portari? Ex p. 1. Ref. 41.

Respondeo affirmatiue cum Marchino de Sacram. Ordin. tract. 3. p. 3. cap. 9. n. 11. vbi sic ait: [Id hinc in multis casibus viget in Episcopis hæc facultas, tam post Tridentinum, quam post Pauli V. decretum.] Ita ille, cui adde Garciam in suam Theol. mar. 3. diff. 8. dub. 2. punct. 2. n. 18. sic asseret: [Empero aunque el Concilio Tridentino, y las letras de Paulo V. parece, que quitan a los Señores Obispos el poder dar estas licencias, y a los Obispos, y Nuncio de España nuestro S. P. Urbano VIII. pero no obstante estos decretos, hallan los Theologos deftos tiempos algunos casos, en los quales le pueden dar oy.] Et citat pro hac sententia Cardinalem de Lugo, Ledesman, Fragunde, Villalob, Rodrig. Layman, & alios; quibus ego addo Magistrum Serra in 3. p. D. Th. q. 83. art. 3. Ca. Tom. IV.

strum Pal. tom. 4. tract. 2. disp. vn. punct. 8. n. 6. vbi sic asserit: [Ex verbis Concilij Tridentini manifestè constat, non esse Episcopis sublatam facultatem designandi Oratoria, in quibus Sacrificium peragatur, quoniam ea facultas ibi supponitur; siquidem Oratoria ab eo designanda, & visitanda sunt: solum enim tollitur ab eis facultas concessa in cap. Missar. de consecr. dist. 1. petmittendi aliis celebrationem liberam, & per modum priuilegij in priuatis domibus, & omnino extra Ecclesiam, & extra Oratoria ad diuinum tantum cultum dedicata. In Oratoriis ergo, sicut in Ecclesia permittere optime possunt celebrationem, maxime aliqua rationabili causa intercedente. Neque huic doctrinæ aduersatur Breue Pauli V. editi anno 1617. quo omnibus Prelatis infertur potestas concedendi licentiã celebrandi in domibus priuatis, etiam si nobilissimæ sint: quia, ut opinor, intelligi debet de facultatibus perpetuis celebrandi in locis non permanenter diuino tantum cultui dicatis: quia Paulus V. solum. Ed Breui intendit Decretum Tridentini renouare, & denuò stabilire.] Ita Palaus.

2. Sed audiamus alium doctum Hispanum Galpaterem Hurtadum, disp. 4. de Sacrificio Missæ, difficut. 6. sic aientem: [In Decreto Concilij Tridentini præcipitur Episcopis, ne patiantur in priuatis domibus Missam celebrari, nisi in aliquo loco ab eis designato, & tantum ad diuinum cultum dedicato. Vnde Episcopi non possunt licentiã conferre ad celebrandum in priuatis domibus in loco ad alios vsus deseruiente; possunt tamen dispensare, ut aliquando celebretur in eo loco iusta aliqua causa, qualis est, quãdo persona grauis ægrotat, ut domi audiatur Missam, & Communionem ex obligatione suscipiat: quia in dicto Decreto tantum aufertur Episcopis facultas concedendi simpliciter licentiã ad celebrandum in dicto loco; non verò facultas dispensandi in aliquo casu. Addimus, dictam facultatem concedendi simpliciter licentiã ad celebrandum in quouis honesto, seu decente loco conuenientem Episcopis ex suo officio, ablatam fuisse à Nuntio Hispaniarum iussu Pauli V. anno 1615. ita ut nequeant facultatem concedere ad celebrandum in priuatis domibus, & Oratoriis, non verò fuisse ablatam facultatem dispensandi ex iusta causa, ut aliquando in eis celebretur.] Hæc Hurtadus. Vnde ex supradictis Doctoribus apparet, in Concilio Tridentino, & in Decreto Pauli V. fuisse quidem sublatam Episcopis facultatem concedendi licentiã absolute celebrandi in priuatis Oratoriis, & domibus secularium, non autem fuisse eis sublatam potestatem dispensandi ex iusta causa in aliquo casu: Pontifex enim, & Concilium voluerunt tollere abusus; & abusus solum ex licentiis continuis, & ordinariis oriri poterunt; non autem ex dispensatione pro vna, aut altera vice ex iusta, & rationabili causa. Ergo, &c. Et non solum hanc opinionem docuerunt Doctores Hispani, sed etiam Itali. Vide Auerfam de Sacram. Euchar. 9. 1. 1. sect. 14. Ioannem Antonium Nouarium in Sum. Bullar. tom. 1. tit. de celebrat. Missar. prohibita in Oratoriis priuatis, num. 3. & ex Societate I. su. Patrem Perfic. de offic. Sacerdotis, lib. 1. c. 6. dub. 3. n. 26. qui omnes loquuntur etiam in terminis Decreti Pauli V. Et idem adducã alios quos casus in confirmationem supradictæ sententiæ:

R E S O L. XXI.

Enumerantur aliqui casus in quibus Episcopus possit dare licentiã, ut celebretur extra Ecclesiam? Ex part. 9. tr. 1. Ref. 44.

S. I. Primus casus, quando exercitus, aut classis ad multum temporis spatium Missam non audiuit;

V N A
B N I A
I I I V V
I I I

Sup. hoc in Ref. præterita §. vlt. post med. a vers. Finalment